

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΥΠΡΟΥ
ΣΧΟΛΗ ΚΑΛΩΝ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΩΝ ΤΕΧΝΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΤΗΝ
ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΘΕΩΡΙΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

ΓΙΩΡΓΟΣ ΣΚΟΤΕΙΝΟΣ (1937-2022):
ΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΜΟΝΤΕΡΝΙΣΜΟΣ ΣΤΗ
ΝΕΩΤΕΡΗ ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΤΕΧΝΗ

Στέλιος Αμερικάνος

Λεμεσός 2024

Πνευματικά δικαιώματα

Copyright © Στέλιος Αμερικάνος, 2024

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved.

Η έγκριση της μεταπτυχιακής διατριβής από το Τμήμα Καλών Τεχνών του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου δεν υποδηλώνει απαραίτητως και αποδοχή των απόψεων του συγγραφέα εκ μέρους του Τμήματος.

Αρχικά θα ήθελα να ευχαριστήσω τη σύζυγό μου, και όσους με ενθάρρυναν να παρακολουθήσω το μεταπτυχιακό πρόγραμμα του ΤΕΠΑΚ στην Ιστορία και Θεωρία της Τέχνης και, βέβαια, όσους βοήθησαν με οποιοδήποτε τρόπο στην έρευνα και στη συγγραφή της μελέτης μου αυτής.

Ιδιαίτερα θα ήθελα να ευχαριστήσω τη σύζυγο του καλλιτέχνη, Νόνη Σκοτεινού, η οποία μου διέθεσε με χαρά μέρος του αρχείου του ζωγράφου αλλά και για τις πληροφορίες για τη ζωή του, τον συναγωνιστή-συγκρατούμενο του ζωγράφου Ρένο Κυριακίδη, ο οποίος μοιράστηκε τις αναμνήσεις των Αγγλικών φυλακών μαζί μου, την Ιλιάνα Κουλαφέτη για τη συμμετοχή της στην αρχαιακή έρευνα, και τις γραμματείς μου Μαρία Συμεωνίδου και Ευθυμία Ευθυμίου για τη βοήθεια στη δακτυλογράφηση και παραγωγή του όλου κειμένου.

Ο καθηγητής μου Αντώνης Δανός διέγραψε εξ αρχής τις ράγες αυτής της μελέτης και τον ευχαριστώ ειλικρινά όχι μόνο για την συνεισφορά του σε αυτή την εργασία αλλά και για το σύνολο της εξαιρετικής εμπειρίας που βίωσα ως μεταπτυχιακός φοιτητής στο ΤΕΠΑΚ.

Τέλος θα ήθελα να αφιερώσω αυτή την μελέτη, *πρώτον*, στην ιστορικό τέχνης Ελένη Νικήτα που έφυγε από κοντά μας πριν μόλις λίγες μέρες και από την οποία ‘δανείστηκα’ την αναφορά στον καλλιτέχνη ως «εισηγητή του Σουρεαλισμού», και *δεύτερον*, στους πρόσφυγες Αμμοχωστιανούς, συν-επαρχιώτες του Σκοτεινού, γονείς μου.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Ο Γιώργος Σκοτεινός (1937-2022), συγκαταλέγεται ανάμεσα στους κορυφαίους σύγχρονους Κύπριους καλλιτέχνες. Στις έξι δεκαετίες της συνεχούς και αδιάλειπτης δημιουργίας του άφησε το δικό του, ιδιαίτερο, στίγμα στην ιστορία της κυπριακής τέχνης, τόσο με τις εικαστικές του δημιουργίες αλλά και με όλη του την παρουσία και συνεισφορά στα πολιτιστικά δρώμενα του τόπου, στο σύνολο της διαδρομής του. Δεν υπάρχουν πολλοί άλλοι σύγχρονοι καλλιτέχνες των οποίων η προσωπική αλλά και καλλιτεχνική πορεία να είναι τόσο απόλυτα συνυφασμένη με την πρόσφατη ιστορική διαδρομή της Κύπρου, και με τις προσδοκίες και τα όνειρα, τα επιτεύγματα αλλά και τους εφιάλτες του κυπριακού λαού. Γι' αυτό, δεσπόζουσα θέση στο έργο του, κατέχει ο *Κύκλος της Καταγγελίας*, μια μοναδική συλλογή έργων, που καταδικάζει τις θηριωδίες του πολέμου και η οποία εκτέθηκε σε γκαλερί και μουσεία στην Κύπρο, στην Ελλάδα και σε χώρες της Ευρώπης. Αποτελεί μέχρι σήμερα σημείο αναφοράς αντιπολεμικού έργου, ενώ συνιστά το αποκορύφωμα της ώριμης δουλειάς του Σκοτεινού. Ταυτόχρονα, υπήρξε ο εισηγητής (όσο και ο μοναδικός, ουσιαστικός δημιουργός έργων) του Σουρεαλισμού, στην Κύπρο.

Λέξεις-Κλειδιά: Γιώργος Σκοτεινός, Μοντερνισμός, Νεώτερη Κυπριακή Τέχνη

ABSTRACT

George Skotinos (1937-2022) was amongst the most prominent Cypriot contemporary artists. During six decades of continuous and uninterrupted creativity, he left his own distinct mark in the history of Cypriot art, through his artistic creations as well as his presence and contribution to the cultural scene of Cyprus. There are not many contemporary artists whose personal and artistic life is interwoven with the recent history of Cyprus and the expectations, dreams, achievements and the tragedies of its people. It is for this reason that the *Circle of Protest* has a dominant position among his oeuvre, a unique collection that condemns war atrocities. It has been exhibited in art galleries and museums in Cyprus, Greece and other European countries. It's considered, until the present-day, a point of reference among antiwar artworks and constitutes the highlight of Skotinos's mature career. Finally, Skotinos was the artist that introduced artistic Surrealism to the country, and essentially the only important creator of such works in Cyprus.

Key Words: Yorgos Skotinos, Modernism, 20th-c. Cypriot Art